

TĂNG CƯỜNG KIỂM SOÁT QUYỀN LỰC VÀ TRÁCH NHIỆM CỦA NGƯỜI ĐỨNG ĐẦU NHẪM NGĂN CHẶN, ĐẨY LÙI THAM NHŨNG, TIÊU CỰC TRONG CÔNG TÁC CÁN BỘ

TRẦN NGHỊ (*)

Tóm tắt: Khi quyền lực của những người có chức vụ, quyền hạn không được kiểm soát chặt chẽ dễ dẫn đến sự lạm quyền, lộng quyền; là nguồn gốc của suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên... nguy cơ đe dọa đến sự tồn vong của Đảng và của chế độ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Vì vậy, cần tăng cường kiểm soát quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu nhằm ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ, đây là nhiệm vụ rất quan trọng trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Công tác cán bộ; kiểm soát quyền lực; ngăn chặn, đẩy lùi; tham nhũng, tiêu cực.

Abstract: When the power of those with positions and powers is not strictly controlled, it can easily lead to abuse of power, which is the source of deterioration in political ideology, ethics, and lifestyle of officers and party members, and a threat to the survival of the Party and the socialist regime of Vietnam. Therefore, it is a crucial task to strengthen the power control and responsibility of the leaders to prevent and combat against corruption and negativity in personnel operation under current circumstances.

Keywords: Personnel operation; power control; prevent, repel; corruption and negative phenomenon.

Ngày nhận bài: 31/7/2023 Ngày biên tập: 21/12/2023 Ngày duyệt đăng: 19/01/2024

1. Tính tất yếu khách quan của kiểm soát quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ

Kiểm soát quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu là một trong những nội dung trọng yếu của công tác cán bộ, có ý nghĩa quyết định chất lượng, hiệu quả công tác cán bộ nói riêng, công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị nói chung. Theo nghĩa chính trị và pháp lý, quyền lực là yếu tố không thể thiếu, được giao cấp cầm quyền thiết lập thông qua các quy định chính trị và pháp lý, cùng với hệ thống thiết chế duy trì trật tự xã hội nhằm bảo

đảm lợi ích chung. Nói đến quyền lực là nói đến khả năng, năng lực của tổ chức hoặc cá nhân nhằm tác động đến hành động, hành vi của những chủ thể khác, buộc họ phải chấp hành theo ý chí của chủ thể có quyền lực.

Theo Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11/7/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ: 1) Quyền lực trong công tác cán bộ là thẩm quyền của tổ chức, cá nhân trong các khâu liên quan đến công tác cán bộ, gồm các khâu: tuyển dụng, đánh giá, lấy phiếu tín nhiệm, quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, tuyển chọn, bố trí, phân công, bổ nhiệm, bổ nhiệm lại, giới thiệu ứng cử, tái cử, chỉ định, điều động, luân chuyển, biệt phái; phong, thăng, giáng, tước quân hàm; cho thôi giữ chức vụ, thôi làm nhiệm vụ đại biểu Quốc hội, Hội đồng nhân dân; tạm đình chỉ, đình chỉ

(*) TS; Tổng Biên tập Tạp chí Tổ chức nhà nước, Bộ Nội vụ

(**) Bài viết trong Kế hoạch tuyên truyền về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ

chức vụ, cho từ chức, miễn nhiệm, cách chức; khen thưởng, kỷ luật; kiểm tra, giám sát, giải quyết khiếu nại, tố cáo; thực hiện chế độ, chính sách đối với cán bộ và bảo vệ chính trị nội bộ; 2) Cá nhân có thẩm quyền, trách nhiệm trong công tác cán bộ là người đứng đầu, các thành viên của cấp ủy, tổ chức đảng, tập thể lãnh đạo ở địa phương, cơ quan, đơn vị được giao thẩm quyền; người đứng đầu cơ quan tham mưu; cán bộ tham mưu; cán bộ có liên quan trong công tác cán bộ; 3) Kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ là việc sử dụng cơ chế, biện pháp nhằm bảo đảm thực hiện nghiêm nguyên tắc, quy định, quy trình, quy chế, quyết định về công tác cán bộ và phòng ngừa, ngăn chặn, phát hiện, xử lý các hành vi tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ.

Điều 3 Quy định số 114-QĐ/TW đã xác định các hành vi lợi dụng, lạm dụng chức vụ, quyền hạn bao gồm: 1) Dùng uy tín, ảnh hưởng của bản thân và người có quan hệ gia đình gợi ý, tác động, gây áp lực để người khác quyết định, chỉ đạo, tham mưu, đề xuất, nhận xét, đánh giá, biểu quyết, lấy phiếu tín nhiệm, bỏ phiếu giới thiệu nhân sự, bỏ phiếu bầu theo ý mình; 2) Để người có quan hệ gia đình, người có mối quan hệ thân quen lợi dụng chức vụ, quyền hạn, uy tín của bản thân tác động, thao túng, can thiệp vào các khâu trong công tác cán bộ; 3) Lồng ghép ý đồ cá nhân khi thực hiện các khâu trong công tác cán bộ vì động cơ, mục đích vụ lợi hoặc có lợi cho nhân sự trong quá trình thực hiện công tác cán bộ; 4) Chỉ đạo, tham mưu các khâu trong công tác cán bộ theo quy định tại khoản 1, Điều 2 Quy định này đối với nhân sự không đủ điều kiện, tiêu chuẩn; không đúng nguyên tắc, quy định, quy trình, quy chế, quyết định; 5) Trì hoãn, không thực hiện khi thấy bất lợi hoặc chọn thời điểm có lợi đối với nhân sự theo ý mình để thực hiện quy trình công tác cán bộ; 6) Khi nhận được đơn, thư phản ánh, tố cáo hoặc biết nhân sự có hành vi tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ nhưng thỏa hiệp, dung túng, bao che không xử lý theo thẩm quyền, xử lý không đúng quy định hoặc không báo cáo cấp có thẩm quyền xử lý; 7) Xác nhận, chứng thực, nhận xét, đánh giá mang tính áp đặt, không đúng bản chất, không đúng sự thật

hoặc làm giả, làm sai lệch nội dung hồ sơ nhân sự, kết quả bầu cử, lấy phiếu giới thiệu, phiếu tín nhiệm, xét tuyển, thi tuyển nhằm có lợi cho nhân sự hoặc để đạt mục đích cá nhân; 8) Cung cấp hoặc tiết lộ thông tin, tài liệu, hồ sơ cán bộ, đảng viên cho tổ chức và cá nhân không có thẩm quyền, trách nhiệm, nhất là những thông tin, tài liệu, hồ sơ nhân sự đang trong quá trình thực hiện quy trình công tác cán bộ.

Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực đã ban hành Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW ngày 01/8/2022 bổ sung và chỉ rõ tiêu cực của đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức là những hành vi trái với Điều lệ, Cương lĩnh, nghị quyết, quy chế, quy định, chỉ thị, kết luận... của Đảng (gọi chung là chủ trương, đường lối, quy định của Đảng), pháp luật của Nhà nước, Điều lệ của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và các tổ chức hội do Đảng, Nhà nước giao nhiệm vụ; các chuẩn mực đạo đức, quy tắc ứng xử, truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, gây ảnh hưởng xấu đến uy tín của Đảng, Nhà nước, làm tha hóa đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, làm giảm sút niềm tin của Nhân dân, cản trở quá trình phát triển kinh tế - xã hội. Trong đó, biểu hiện rõ nét nhất của tiêu cực là suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp trong hệ thống chính trị.

Kiểm soát quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ là việc cơ quan có thẩm quyền sử dụng công cụ, phương tiện, biện pháp để tác động vào mối quan hệ giữa người được trao quyền, được nhân danh quyền lực trong công tác cán bộ và người phục tùng quyền lực trong công tác cán bộ nhằm ngăn ngừa, hạn chế tha hóa quyền lực của người đứng đầu bằng các biện pháp chính trị, pháp lý, kinh tế... để kiểm soát việc giao quyền lực và tổ chức thực thi quyền lực được giao cho người đứng đầu trong công tác cán bộ. Quyền lực nói chung, quyền lực của người đứng đầu trong công tác cán bộ nói riêng không chỉ có xu hướng tự mở rộng và tăng cường vai trò, sự ảnh hưởng; mà tha hóa quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ cũng là xu hướng khó tránh khỏi, nếu thiếu

những thiết chế, cơ chế kiểm soát hiệu lực, hiệu quả để ngăn ngừa các hành vi tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ, như chạy chức, chạy quyền, bao che, tiếp tay, can thiệp, tác động đến tổ chức, cá nhân để bản thân hoặc người khác được tiếp nhận, tuyển dụng, quy hoạch, luân chuyển, điều động, bổ nhiệm, đề cử, ứng cử, khen thưởng, kỷ luật, phong tặng danh hiệu, đi học, đi nước ngoài, thực hiện chế độ, chính sách cán bộ trái quy định.

Ở phạm vi rộng hơn, kiểm soát quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ nhằm ngăn ngừa hành vi tham nhũng, tiêu cực trong các khâu của công tác cán bộ, như tuyển dụng, đánh giá, lấy phiếu tín nhiệm, quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, tuyển chọn, bố trí, phân công, bổ nhiệm, bổ nhiệm lại, giới thiệu ứng cử, tái cử, chỉ định, điều động, luân chuyển, biệt phái; phong, thăng, giáng, tước quân hàm; cho thôi giữ chức vụ, thôi làm nhiệm vụ đại biểu Quốc hội, đại biểu HĐND; tạm đình chỉ, đình chỉ chức vụ, cho từ chức, miễn nhiệm, cách chức; khen thưởng, kỷ luật; kiểm tra, giám sát, giải quyết khiếu nại, tố cáo; thực hiện chế độ, chính sách đối với cán bộ và bảo vệ chính trị nội bộ...

Trong tác phẩm *"Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam"*, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng chỉ rõ: một đất nước, một xã hội muốn tốt đẹp thì bên cạnh sự giáo dục, sự khuyên nhủ, càng phải có kỷ cương, phép nước, phải có pháp luật nghiêm minh để bảo vệ cái tốt, cái đúng; răn đe, trừng trị những cái xấu, cái sai, có hại cho dân cho nước, tức là phải có sự quản lý bằng cơ chế, pháp luật, phải có phép nước. Quyền lực không được kiểm soát, tình trạng tha hóa quyền lực rất dễ dẫn đến quyết định, việc làm không đúng nguyên tắc, quy định, để lại hậu quả tai hại. Tổ chức càng lớn, chức vụ càng cao nếu xảy ra tha hóa quyền lực thì hậu quả, tác động càng rộng, tính chất càng nghiêm trọng, thậm chí là liên quan đến lợi ích sống còn của quốc gia, dân tộc, sự tồn vong của một chế độ. Quyền lực cũng có xu hướng bị lạm dụng để vun vén lợi ích cá nhân, có quyền rất dễ bị cám dỗ, tha hóa, lạm quyền, lộng quyền; vì thế cần phải kiểm soát, cơ chế bảo đảm, chế tài xử lý để xã hội thực

sự công bằng, thể hiện thượng tôn pháp luật. Do đó, kiểm soát quyền lực là cần thiết, tất yếu khách quan trong bất kỳ chế độ xã hội nào.

Như vậy, kiểm soát quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ là vấn đề có tính tất yếu khách quan, không phân biệt chế độ chính trị, xã hội, mức độ phát triển kinh tế, xã hội, ở bất cứ quốc gia nào, trong bối cảnh lịch sử nào; khi tính chất và mức độ vi phạm có chiều hướng gia tăng thì cần thiết phải tăng cường kiểm soát quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu nhằm ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ. Ở nước ta, kiểm soát quyền lực của người đứng đầu trong công tác cán bộ được thực hiện thông qua các quy định và thiết chế kiểm soát đối với người đứng đầu cấp ủy, chính quyền trong việc lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác cán bộ theo phân cấp quản lý; trong việc chấp hành quy định của Đảng và chính sách, pháp luật về công tác cán bộ.

2. Tình hình vi phạm quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ

Trong nửa đầu nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng đã có hơn 1.000 tổ chức đảng và gần 52.000 đảng viên bị thi hành kỷ luật⁽¹⁾. Trong đó, có 91 cán bộ diện Trung ương quản lý, gồm 06 bộ trưởng, nguyên bộ trưởng; 08 bí thư, nguyên bí thư tỉnh ủy, thành ủy; 18 thứ trưởng, nguyên thứ trưởng; 25 chủ tịch, nguyên chủ tịch UBND tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương... Theo Ủy ban Kiểm tra Trung ương, có tới 80% là liên quan đến các vụ việc tồn đọng đã lâu, thậm chí có những vụ từ năm 2005. Riêng án tham nhũng khởi tố mới là hơn 1.300 vụ với 3.500 bị can (tăng hơn 2 lần về số vụ và hơn 3 lần về số bị can so với nửa đầu nhiệm kỳ trước). Các cơ quan chức năng đã khởi tố, điều tra hơn 9.000 vụ án và 18 nghìn bị can về các tội tham nhũng, kinh tế, chức vụ. Riêng các vụ án thuộc Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng tiêu cực theo dõi, chỉ đạo đã khởi tố điều tra 31 cán bộ diện Trung ương quản lý cả đương chức và nghỉ hưu (tăng hơn 1,5 lần so với cả nhiệm kỳ trước).

Báo cáo của Chính phủ về công tác phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật năm 2023 cho thấy vẫn còn nhiều đối tượng

lợi dụng chức vụ, quyền hạn để trục lợi, nhận hối lộ; đáng lưu ý là các hành vi vi phạm đã kéo dài trong nhiều năm, xảy ra nhiều nơi nhưng chưa được phát hiện, xử lý kịp thời. Tội phạm tham nhũng, chức vụ phát hiện tăng 51,63% về số vụ, tăng 96,85% số đối tượng, đặc biệt, số vụ nhận hối lộ được phát hiện tăng 346,88%. Kết quả nói trên thể hiện công tác quản lý nhà nước, phòng ngừa tham nhũng trên nhiều lĩnh vực vẫn còn hạn chế, nhất là về đấu thầu, mua sắm công, quản lý tài sản công; quản lý đất đai, đấu giá quyền sử dụng đất, đền bù, hỗ trợ giải phóng mặt bằng, khai thác tài nguyên, khoáng sản; tài chính, ngân hàng, chứng khoán, trái phiếu doanh nghiệp; mua sắm trang, thiết bị, cơ sở vật chất trong ngành y tế, giáo dục... Trong các vụ việc trên, nhiều trường hợp liên quan đến người đứng đầu trong cơ quan quản lý nhà nước đã lợi dụng những lỗ hổng của pháp luật để thực hiện hành vi vi phạm, trục lợi. Do đó, cần nâng cao hơn nữa hiệu quả kiểm soát quyền lực đối với người đứng đầu, người có thẩm quyền, kiểm soát hoạt động của cơ quan quản lý nhà nước, bảo đảm khách quan, minh bạch và đúng pháp luật⁽²⁾.

Báo cáo công tác phòng, chống tham nhũng của Thanh tra Chính phủ cho thấy, từ ngày 01/10/2022 đến ngày 30/9/2023, cả nước có 55 người đứng đầu, cấp phó người đứng đầu bị kết luận là “thiếu trách nhiệm để xảy ra hành vi tham nhũng”. Trong đó có 13 người đứng đầu, cấp phó người đứng đầu bị xử lý hình sự do thiếu trách nhiệm để xảy ra hành vi tham nhũng; 42 người đứng đầu, cấp phó người đứng đầu bị xử lý kỷ luật do thiếu trách nhiệm để xảy ra hành vi tham nhũng (khiến trách 16 người, cảnh cáo 13 người, cách chức 13 người). Các bộ, ngành, địa phương cũng tiến hành hơn 7.000 cuộc kiểm tra việc thực hiện các định mức, tiêu chuẩn, chế độ, phát hiện 331 vụ việc và 624 người vi phạm (tăng 16% số vụ vi phạm so với năm 2022); đã xử lý hành chính 246 người; chuyển xử lý hình sự 2 người; kiến nghị thu hồi 45,2 tỷ đồng, đã thu hồi được 37,4 tỷ đồng. Các cấp, ngành đã tiến hành chuyển đổi vị trí công tác của 45.192 lượt cán bộ, công chức, viên chức nhằm phòng ngừa tham nhũng. Việc chuyển đổi bảo đảm

phù hợp với chuyên môn, nghiệp vụ, không làm xáo trộn, ảnh hưởng việc thực hiện nhiệm vụ chính trị của cơ quan, tổ chức, đơn vị. Các bộ, ngành, địa phương cũng đã kiểm tra việc thực hiện quy tắc ứng xử của cán bộ, công chức tại 8.211 cơ quan, tổ chức, đơn vị; kịp thời phát hiện, chấn chỉnh các sai phạm và xử lý 938 cán bộ, công chức, viên chức vi phạm. Đáng lưu ý, số cán bộ, công chức, viên chức vi phạm quy tắc ứng xử, quy tắc đạo đức nghề nghiệp bị phát hiện tăng 109% so với năm 2022. Các cơ quan đã tiến hành xác minh tài sản, thu nhập năm 2022 với 13.093 người. Từ đó, đã phát hiện 2.664 người có sai sót về kê khai sai mẫu, chưa bảo đảm theo hướng dẫn, không đầy đủ thông tin, chậm thời hạn so với quy định... Qua kiểm tra có 54 người bị xử lý do không trung thực trong việc kê khai tài sản, thu nhập và giải trình nguồn gốc tài sản tăng thêm (xóa tên khỏi danh sách ứng cử; kỷ luật bằng hình thức cảnh cáo, cách chức...)⁽³⁾.

Một trong những điểm mới và cũng là điểm đột phá trong công tác đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực vừa qua, đó là Đảng ta đã kiên quyết xử lý trách nhiệm chính trị người đứng đầu trong việc để xảy ra vi phạm, khuyết điểm trong lĩnh vực được phân công quản lý, phụ trách, trên cơ sở đó, khuyến khích cán bộ tự giác nhận khuyết điểm, từ chức, xin thôi chức vụ, nghỉ công tác. Đảng, Nhà nước đã xem xét cho thôi chức vụ, nghỉ công tác, bố trí công tác khác với 15 đồng chí cán bộ diện Trung ương quản lý, trong đó có cả cán bộ cấp cao. Còn ở các địa phương, cũng đã cho từ chức, miễn nhiệm, bố trí công tác khác với 150 cán bộ sau khi bị kỷ luật, trong đó có 65 cán bộ diện tỉnh ủy, thành ủy quản lý.

3. Giải pháp tăng cường kiểm soát quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ

Một là, hàng năm, mỗi cơ quan, tổ chức trong toàn hệ thống chính trị cần ban hành kế hoạch hoặc lồng ghép trong chương trình, kế hoạch công tác nội dung tiếp tục đẩy mạnh công tác phổ biến, tuyên truyền chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ và kiểm soát quyền lực, trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác

cán bộ nhằm tạo sự thống nhất và nâng cao hơn nữa nhận thức, trách nhiệm của cán bộ, công chức, đảng viên và xã hội về việc kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ, phòng, chống “chạy chức, chạy quyền”. Đây là nội dung và giải pháp có ý nghĩa rất quan trọng, cần thực hiện thường xuyên, đầy đủ, nghiêm túc, bởi nếu chưa tạo được sự thống nhất và nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cán bộ, công chức, đảng viên và xã hội về việc kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ, phòng, chống “chạy chức, chạy quyền” thì cũng chưa tạo được tiền đề để kiểm soát có hiệu quả quyền lực và trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ. Giải pháp này sẽ góp phần nâng cao ý thức phục vụ nhân dân của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức nói chung; của người đứng đầu cấp ủy và chính quyền các cấp trong công tác cán bộ.

Tăng cường hơn nữa vai trò lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn và kiểm tra, đôn đốc của các ban đảng Trung ương đối với công tác phổ biến, tuyên truyền chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ và kiểm soát quyền lực, trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ bằng các hình thức phù hợp để tạo sự đồng thuận trong toàn hệ thống chính trị và xã hội về ý nghĩa, vai trò của công tác đấu tranh, ngăn chặn phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và kiểm soát quyền lực, trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ.

Hai là, tổ chức tổng rà soát quy định của Đảng và pháp luật về công tác cán bộ để phát hiện những vướng mắc, bất cập, trên cơ sở đó đẩy nhanh việc xây dựng, hoàn thiện thể chế, quy định của Đảng và Nhà nước về kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ, theo nguyên tắc quyền lực được kiểm soát chặt chẽ bằng cơ chế, chính sách, pháp luật; quyền lực phải được ràng buộc chặt chẽ bằng nghĩa vụ, trách nhiệm với quy định cụ thể trong cơ chế, chính sách, pháp luật. Trước hết, cần ưu tiên rà soát, sửa đổi, bổ sung các văn bản pháp luật quy định về tổ chức, hoạt động của các cơ quan, tổ chức và pháp luật cán bộ, công chức để đảm bảo cơ chế kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ nói chung và của người đứng đầu

cơ quan, tổ chức, đơn vị phải theo hướng đa chiều, đa diện, được tiến hành thường xuyên, đồng bộ, chặt chẽ.

Đặc biệt, cần xem xét, bổ sung quy định về trách nhiệm chính trị của người đứng đầu trong công tác cán bộ để đảm bảo trách nhiệm pháp lý phải gắn liền với trách nhiệm chính trị của người đứng đầu với công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực nói chung và công tác cán bộ nói riêng trong cơ quan, đơn vị. Trách nhiệm chính trị gắn liền với trách nhiệm đảng viên của người đứng đầu, trong mọi trường hợp có vi phạm xảy ra trong cơ quan, đơn vị thì người đứng đầu phải chịu trách nhiệm đầu tiên. Về phương pháp, phải tiến hành đồng thời với nhiệm vụ sắp xếp, đổi mới, tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, hoạt động hiệu lực, hiệu quả và thực hiện chiến lược công tác cán bộ của Đảng.

Ba là, công tác bầu cử, bổ nhiệm, tuyển dụng, điều động, luân chuyển, khen thưởng, kỷ luật, cán bộ ở các cấp, các ngành, từ bộ máy đảng đến bộ máy chính quyền phải được công khai, minh bạch về tiêu chuẩn, quy trình, thủ tục và hồ sơ nhân sự. Việc phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng, đề bạt, cất nhắc cán bộ phải đảm bảo các nguyên tắc chỉ đạo của Đảng và pháp luật của Nhà nước, nhất là nguyên tắc tập trung dân chủ và phải được tiến hành khoa học, dân chủ để trao quyền lực đúng người, đúng vị trí.

Đối với người đứng đầu, cần nêu gương về thực hiện dân chủ, công khai, minh bạch trong công tác cán bộ. Thực hiện nghiêm quyền hạn, trách nhiệm trong công tác cán bộ. Phản ánh kịp thời, đầy đủ, chính xác, trung thực đến cấp có thẩm quyền những nội dung có liên quan đến nhân sự thuộc thẩm quyền được phân công theo dõi, quản lý; thể hiện rõ chính kiến, chịu trách nhiệm về ý kiến của mình và được bảo lưu ý kiến. Chịu trách nhiệm cá nhân trong việc đề xuất, nhận xét, đánh giá, xác nhận hồ sơ, lý lịch, các giấy tờ có liên quan của nhân sự thuộc thẩm quyền được phân công theo dõi, quản lý. Chịu trách nhiệm chung đối với quyết định không đúng của tập thể lãnh đạo cấp ủy và chính quyền cơ quan, đơn vị về công tác cán bộ, trừ trường hợp đã có ý kiến không đồng ý được ghi trong biên bản cuộc họp hoặc đã báo cáo cấp có thẩm quyền bằng văn bản.

Tự giác báo cáo với cấp ủy, tổ chức đảng, tập thể lãnh đạo mà mình là thành viên khi xem xét nhân sự là người có quan hệ gia đình với mình. Chịu trách nhiệm khi để xảy ra tiêu cực, sai phạm trong công tác cán bộ ở địa phương, cơ quan, đơn vị, lĩnh vực thuộc thẩm quyền được giao phụ trách (đặc biệt là trách nhiệm chính trị như đã nêu trên). Kiên quyết đấu tranh với những biểu hiện, việc làm trái với các quy định của Đảng, Nhà nước trong công tác cán bộ.

Người đứng đầu phải tổ chức quán triệt và chỉ đạo chấp hành nghiêm nguyên tắc, quy định, quy trình, quy chế, quyết định về công tác cán bộ, bảo đảm nguyên tắc tập trung dân chủ, công tâm, khách quan, công khai, minh bạch trong công tác cán bộ. Chỉ đạo kiểm tra, giám sát đối với cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị cấp dưới trong việc thực hiện nghiêm các quy định của Đảng về công tác cán bộ. Gương mẫu trong xem xét, bố trí người có quan hệ gia đình, thân quen vào vị trí người đứng đầu cơ quan, đơn vị trực thuộc; giữ các chức vụ lãnh đạo, quản lý khác - đây là nội dung, yêu cầu có ý nghĩa hết sức quan trọng, như Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nhiều lần nhấn mạnh phải hết sức tránh tình trạng “Chân mình còn lấm bê bê; lại cầm bó đuốc đi rê chân người!”. Người đứng đầu phải chỉ đạo chuẩn bị hồ sơ nhân sự và cung cấp cho các thành viên có liên quan theo quy chế làm việc; triệu tập đúng thành phần khi họp bàn về công tác cán bộ; bố trí đủ thời gian; đảm bảo dân chủ trong thảo luận, ghi phiếu biểu quyết, phiếu giới thiệu, phiếu tín nhiệm đúng quy định. Bảo đảm yêu cầu, tiêu chuẩn, cơ cấu, điều kiện, quy trình giới thiệu, đánh giá, hồ sơ nhân sự. Kết luận và báo cáo với cấp thẩm quyền đầy đủ, chính xác, trung thực, khách quan nội dung thảo luận, nhất là những vấn đề còn có ý kiến khác nhau; chịu trách nhiệm về kết luận, quyết định của mình về công tác cán bộ.

Bốn là, phát huy vai trò của các cơ quan dân cử, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội, các cơ quan truyền thông, báo chí và các tầng lớp nhân dân trong kiểm tra, giám sát việc thực hiện quyền lực trong công tác cán bộ. Đẩy mạnh hơn nữa công tác kiểm tra, giám sát, định kỳ, đột xuất, coi trọng kiểm tra, giám sát nội bộ đối với việc

thực hiện quyền lực và trách nhiệm nhằm chủ động phát hiện, ngăn ngừa các dấu hiệu, biểu hiện tham nhũng, tiêu cực của người đứng đầu trong công tác cán bộ. Kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm minh đối với người đứng đầu nếu có các hành vi vi phạm các quy định của Đảng, Nhà nước liên quan đến công tác cán bộ, với phương châm không có “vùng cấm”, không loại trừ bất cứ đối tượng nào, ở bất kỳ cấp nào, giữ bất kỳ cương vị nào. Nếu người đứng đầu lạm quyền, lộng quyền, lợi dụng quyền lực để trục lợi, tham nhũng, “lợi ích nhóm” trong công tác cán bộ phải được xử lý nghiêm minh theo kỷ luật của Đảng và pháp luật của Nhà nước.

Năm là, cần khen thưởng kịp thời, có cơ chế bảo vệ những người phản ánh, tố cáo đúng các hành vi lạm dụng quyền lực, chạy chức, chạy quyền, bao che, tiếp tay cho chạy chức, chạy quyền, hành vi tham nhũng, lãng phí, nhất là đối với người đứng đầu. Bên cạnh đó, xử lý nghiêm minh những tổ chức, cá nhân vi phạm kỷ luật của Đảng, pháp luật của Nhà nước, lợi dụng quyền lực để thực hiện những hành vi tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ. Cấp ủy, tổ chức đảng các cấp cần tăng cường quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật đảng theo quy định để góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả trong việc kiểm soát quyền lực của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền về công tác cán bộ, chống hành vi lợi dụng, lạm dụng chức vụ, quyền hạn, hành vi chạy chức, chạy quyền và hành vi tiêu cực khác trong công tác cán bộ./.

Ghi chú:

(1) <https://vtv.vn/chinh-tri/nua-dau-nhiem-ky-dai-hoi-xiii-hon-1000-to-chuc-dang-gan-52000-dang-vien-bi-ky-luat-20230927115008758.htm>.

(2) <https://www.tinnhanhchungkhoan.vn/can-nang-cao-hieu-qua-kiem-soat-quyen-luc-nguoi-dung-dau-nguoi-co-tham-quyen-post334316.html>.

(3) <https://dangcongsan.vn/phap-luat/42-nguoi-dung-dau-cap-pho-bi-xu-ly-ky-luat-do-de-xay-tham-nhung-650094.html>.